

Ahmad Shamloo. Iransk poet att lära känna, främst i hans bittrare stunder.

Solen en skymf månen en hädelse

DET SÄGS OFTA att helvetets pinorum lämpar sig bättre för konstnärlig bearbetning än himmelrikets fröjder, en gammal sanning som inte motsägs av den iranske poeten **Ahmad Shamloo**, företräd i vårens lyrikutgivning med urvalet **Allomfattande kärlek**. I bokens slutdikt ljusnar horisonten nästan betänkligt:

**En dag hittar vi våra duvor igen
och ömheten tar skönheten i
hand.**

**En dag när den minsta sången
är en kyss
och varje människa
för varje människa
en bror.**

Så standardiserade personifikationer som Ömheten och Skönheten har förmodligen en naturligare plats i andra kulturer än vår, i länder där poesin konstruerar utopier snarare än dekonstruerar begrepp. Eller kanske Shamloo helt enkelt anknyter till den urgamla kultiska lovsången, denna lyriska genre som i alla tider växlat med klagans tårar, suckar och utbrott. Det är i alla händelser dessa senare som dominerar Azar Mahloujians axplock ur sin landsmans produktion.

Shamloo är född 1307 enligt den iranska kalendern, fyller 65 i år och är känd i sitt hemland, meddelar Mahloujian i ett synnerligen lakoniskt förord: "Det är omöjligt att tala om den nutida persiska litteraturen utan att nämna Shamloos namn." Jag spanar förgäves efter honom i det sista bandet av den sammordiska "Litteraturens historia", men där förekommer å andra sidan ingen iransk poesi över huvud. Det är synd, för Shamloo är otvivelaktigt en poet som är värd att lära känna, först och främst i hans bittrare stunder.

Titeln på det aktuella svenska urvalet har satts efter den inledande dikten, men som regel går "Allomfattande kärlek" i mörkaste moll, där Ömheten och Skönheten bara sticker av med några enstaka vibraton. Solen står som en skymf på himlen, månen är en hädelse och varje fönster öppnar sig mot ett straff. Det enda praktiska och för alla lika ekar som avrättningens skottsälvor i soluppgången. Efter dem lägger sig den stumhet som kännetecknar totalitära neuroser

EN NY BOK

Ahmad Shamloo
Allomfattande kärlek
Övers. Azar Mahloujian
Arash Förlag

oberoende av språk eller plats på kartan: "Ingen/talar/med ingen/för tystnaden/med tusen tungor/pågår."

Raderna är skrivna med finess; själva den hackiga rytmen låter ana svårigheten för de levande att tala till de levande. Bakgrunden till de här mörka sångerna är däremot inte lätt att klura ut. Översättaren har en enda not i urvalet, där man får veta att namnet Morteza i dikten "Om dina farbröder" syftar på en grupp människor som avrättades strax efter schahens kupp 1953.

Bristen på sådana lokala upplysningar ska emellertid inte beklagas för livligt. Den framhäver de djupare skikt i Shamloos poesi som man känner igen också som västerländsk läsare. Poeten "rör dig och förstår världen" ungefär som den franske surrealisterna Paul Éluard i sin erotiska lyrik, och han besjunger kärleken i ett härjat land ungefär som samme Éluard besjög friheten i ruinernas Europa:

**för en sång
för en saga i den kallaste natten,
den mörkaste natten
för dina dockor, inte för stora
människor
för de gatstenar som förbinder
mig med dig
inte för de stora avlägsna
vägarna**

**för stuprännans skull när det
regnar
för getingbon och små bin
för den höga kristallkronan av
moln
i den stora stilla himlen**

I sådana dikter är det förvisso en betydande poet som framträder, ännu märkligare – föreställer jag mig – i de originaltexter som återges på bokens högersidor, till fromma för svenskar med smak för kalligrafisk elegans och för de iranier som till äventyrs missat sin landsmans nattmaror och gryningssyner.

ANDERS CULLHED

Ahmad Shamloo kommer till Konserthuset i Stockholm 28/5-94.